[1]क्रमकः-मिका, [2]क्रमकः-मिका, [3]उत्क्रामकः-सङ्क्रामकः, [4]चिक्रमिषकः-षिका, चिक्रंसकः-सिका, [5]चङ्क्रमकः-मिका ;
[6]क्रन्ता-प्रक्रन्ता, [7]क्रमिता-सङ्क्रमिता-त्री, क्रमयिता-त्री, चिक्रमिषिता-चिक्रंसिता-त्री, चङ्क्रमिता-त्री ;
[8]क्राम्यन्-क्रामन्-न्ती, क्रमयन्-न्ती, चिक्रमिषन्-न्ती ; —
क्रमिष्यन्-न्ती-न्ती, क्रमयिष्यन्-न्ती-ती, चिक्रमिषिष्यन्-न्ती-ती ; —
[9][ऋचि] क्रममाणः[A]-[व्याकरणाध्ययनाय] क्रममाणः-[प्राज्ञे बुद्धिः] क्रममाणा,

---

1. 'नोदात्तोपदेशस्य मान्तस्यानाचमेः' (7-3-34) इति वृद्धिनिषेधः। एवं घञ्यपि ज्ञेयम्।

2. 'जनीजृष्क्नसुरञ्जोऽमन्ताश्च' (गणसूत्रं भ्वादौ) इति मित्त्वम्। 'मितां ह्रस्वः' (6-4-92) इति णौ ह्रस्वः। एवं सर्वत्र ण्यन्ते बोध्यम्।

3. 'मितां ह्रस्वः' (6-4-92) इत्यत्र, 'वा चित्तविरागे' (6-4-91) इत्यतः 'वा इत्यनुवर्त्य व्यवस्थितविभाषाश्रयणात् 'उत्क्रामयति, सङ्क्रामयति' इत्यादि-सिद्धिं वदन्ति।' इति **काशिका** (6-4-92)। तेन ण्यन्तेऽत्र धातौ दीर्घविकल्प इति ज्ञायते। 'अविगीतस्तु—'**सङ्क्रमयति**' इत्येव।' इति **माधव-धातुवृत्तौ**।

4. 'अनुपसर्गाद्वा' (1-3-43) इति **क्रमेः** आत्मनेपदविकल्पः। तेन 'पूर्ववत् सनः' (1-3-62) इति सन्नन्तात्, परस्मैपदम्—आत्मनेपदम्—इत्युभयमपि भवति। यदा परस्मैपदम्=तदानीं सन इट् भवति। यदा त्वात्मनेपदं तदानीं, 'स्नुक्रमोरनात्मनेपदनिमित्ते' (7-2-36) इति नियमादिण्णिषेधः। एवं सन्नन्ते सर्वत्र ज्ञेयम्।

5. 'नित्यं कौटिल्ये गतौ' (3-1-23) इति यङ्। 'नुगतोऽनुनासिकान्तस्य' (7-4-85) इति अभ्यासस्य नुगागमः।

6. '**क्रमेः** कर्तर्यात्मनेपदविषयात् कृत इण्णिषेधो वाच्यः' (वा. 7-2-36) इति इण्णिषेधः।

7. '**क्रमेः** कर्तरि—' (वा. 7-2-36) इतीण्णिषेधवार्तिके 'आत्मनेपदविषयात्' इत्युक्तेः, परस्मैपदविषये तु इड् भवत्येव।

8. 'वा भ्राशभ्लाशभ्रमुक्रमुक्लमुत्रसित्रुटिलषः' (3-1-70) इति श्यन्विकल्पः। '**क्रमः** परस्मैपदेषु' (7-3-76) इति शिति प्रत्यये परे दीर्घः।

9. 'वृत्तिसर्गतायनेषु **क्रमः**' (1-3-38) इत्यात्मनेपदं शानच्। **वृत्तिः**=अप्रतिबन्धः। **सर्गः**=उत्साहः। **तायनम्**=स्फीतता। वृत्त्याद्यर्थप्रतीतिः उदाहरणेषु यथाक्रममत्र बोध्या।

A. 'विमेष्ये क्रोधमथवा **क्रममाणो**ऽरिसंसदि।' भ. का. 8-22.